

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Ericsson-anställda frikänns i internationell muthärva – president och åklagare inte mutbara

Publicerad

11 JAN 2024

Både tingsrätten och hovrätten frikänner de fyra Ericsson-anställda som åtalats för bestickning i samband med ett 3G-avtal mellan Ericsson och Djibouti Telecom. Det var inte styrkt att åklagaren eller presidenten i Djibouti utgjorde mutbara personer eller att mutor lämnats till vd:n för telecom-bolaget.

Fyra män anställda inom Ericsson-koncernen åtalades för bestickning i Solna tingsrätt. Åklagarna anförde att de under perioden den 1 juli 2011 till den 31 mars 2012 tillsammans och i samförstånd lämnat mutor till åklagaren Republiken Djibouti, Djiboutis president samt till vd:n för Djibouti Telecom för deras tjänsteutövning. Mutorna eller de otillbörliga belöningarna hade bestått i tre betalningar om sammanlagt 2 157 986 USD som överförts till konto tillhörande Ashur International SARL. Åklagaren var gift med direktören i och delägaren av Ashur International SARL samt var representant för Ashur International SARL.

Ericsson AB ingick två avtal med Ashur International SARL, den 16 juni 2011 och den 7 februari 2012. Avtalen avsåg konsulttjänster avseende i huvudsak marknadsföring och affärsutveckling.

De tilltalade människens brottslighet hade framför allt bestått i att de mottagit, vidarebefordrat eller på annat sätt hanterat fakturor avseende betalningar till Ashur International SARL, upprättat due diligence-rapport avseende Ashur International SARL samt varit aktiva och pådrivande internt under betalningsprocessen, vilket bidragit till att mutorna eller belöningarna lämnats. En av dem hade lämnat samtycke till utbetalningarna.

Brotten hade delvis begåtts i Sverige, då betalningarna har verkställts av anställda inom Ericsson-koncernen i Kista. Brotten är grova med hänsyn till att mutorna lämnats till ledande offentliga tjänstemän i Djibouti, avsett betydande värden och varit ägnade att påverka omfattande inköp av system för telekommunikation i Djibouti.

I maj 2011 ingicks ett avtal mellan Djibouti Telecom och Ericsson avseende 3G. Avtalet var värt 20 308 778 euro. Avtalet innefattade bland annat uppbyggnad av 3G-nätverk och uppgradering av GSM-nätverket.

Vidare hade Ericsson ingått två konsultavtal med Ashur International SARL. För de utförda tjänsterna skulle Ericsson betala konsulten 200 EUR per timma. Det totala beloppet var beräknat på 10 000 arbetstimmar. Betalning har därefter skett med 1 441 050 USD och senare med 171 706 USD och 545 230 USD. Det är dessa betalningar som enligt åklagarna utgjorde de påstådda mutorna eller otillbörliga belöningarna.

Svea hovrätt prövade inledningsvis om svensk domsrätt förelåg och konstaterade att så var fallet med hänvisning till ubikvitetsprincipen, som innebär att det är tillräckligt att en del av brottet begåtts i Sverige för att det ska finnas svensk domsrätt.

Både tingsrätten och hovrätten bedömer att målet ska bedömas utifrån de straffrättsliga bestämmelser om bestickning som gällde vid den påstådda brottstiden, alltså 17 kap. 7 § och 20 kap. 2 § brottsbalken i deras lydelse före den 1 juli 2012.

Bestämmelsen om bestickning i 17 kap. 7 § brottsbalken stadgade straffansvar för den som till arbetstagare eller annan som avses i 20 kap. 2 § brottsbalken lämnar, utlovar eller erbjuder, för denne själv eller för annan, muta eller annan otillbörlig belöning för tjänsteutövningen. Bestämmelsen om mutbrott i 20 kap. 2 § brottsbalken stadgade straffansvar för arbetstagare som, för sig själv eller för annan, tar emot, låter åt sig utlova eller begär muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning.

För att straffansvar ska föreligga krävs att mutan utlovas eller erbjuds till en mutbar person, alltså måste mottagaren falla in under den krets av personer som kan göra sig skyldiga till mutbrott. Med arbetstagare avses den som är arbetstagare i civilrättslig mening (se prop. 1975/76:176 s. 34). Det krävs vidare att mutan har lämnats respektive mottagits för arbets- eller uppdragstagarens utövande av sitt arbete eller uppdrag - det ska alltså även föreligga ett tjänstesamband.

Åklagarna har gjort gällande att de tilltalade tillsammans och i samförstånd har gjort sig skyldiga till den åtalade brottsligheten. Hovrätten konstaterar dock att det inte finns något i den muntliga eller skriftliga bevisningen som visar att samtliga tilltalade har gjort upp eller tagit del i en gemensam brottsplan i samband med att 3G-avtalet ingicks. Det finns exempelvis inte någon utredning i form av dokumenterade eller bevittnade möten mellan just de fyra tilltalade och där ett samfällt agerande kunnat planerats. Det finns inte heller några e-postmeddelanden som visar på någon sådan planering. De tilltalade satt vidare på olika kontor. Några av dem var dessutom placerade i olika länder och de hade olika funktioner inom Ericssons organisation.

Den övriga bevisning som presenterats är andrahandsuppgifter. Exempelvis förekommer inget meddelande till eller från Djiboutis president, men däremot omnämns han uttryckligen eller vid några tillfällen med ord som inte kan förstås på något annat sätt än att de avser presidenten. Därtill kommer att bevisvärdet av utländska handlingar många gånger måste sättas tämligen lågt. Den utredning som åklagaren har presenterat brister sålunda i robusthet och hovrätten anser att den inte är tillräcklig för att de tilltalade ska anses som gärningsmän.

Därefter gick hovrätten vidare till att bedöma huruvida de påstådda mottagarna tillhörde den mutbara kretsen samt om tjänstesamband förelåg. Tingsrätten framhöll att det inte funnits stöd för att åklagaren haft uppgifter inom telekomsektorn och vidare inte heller för att han hade någon särskild behörighet

inom myndighetsutövning utanför sin åklagarroll. Det var därför inte utrett att han haft faktisk möjlighet att utöva inflytande över Djibouti Telecoms beslut att tilldela Ericsson 3G-avtalet.

Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning, men framhåller att åklagaren kan ha haft två funktioner i Djibouti samtidigt: dels den formella rollen som åklagare, dels den informella rollen som rättslig rådgivare till presidenten. Det är emellertid oklart på vilket sätt den senare funktionen i så fall har utövats inom just telekomområdet, det finns till exempel ingen bevisning om relevanta kontakter på detta område mellan åklagaren och presidenten. Båda instanserna framhåller att det snarare framstår som att han i förhållande till Ericsson har agerat som en konsult eller med annan liknande benämning i Djibouti inom ramen för Ashur International SARL.

Hovrätten bedömer vidare inte att åklagarna har lyckats visa att konsultavtalet mellan Ericsson och Ashur International SARL har varit ett skenavtal och att det arbete samt tjänster och inköp som åklagaren påstår sig ha utfört för Ashur International SARL:s räkning i förhållande till Ericsson faktiskt inte har utförts. Åklagarna har slutligen inte lagt fram någon utredning alls om oskäligheten i de fakturor som har betalats i förhållande till innehållet i konsultavtalet.

Det sagda medför att Ericssons betalningar till Ashur International SARL inte kan anses ha varit inriktade på att gynna mannen i sin roll som åklagare eller rådgivare. Något tjänstesamband föreligger således inte och åklagaren utgör därmed inte en sådan mutbar person som omfattas av brottsbalkens definition i 20 kap. 2 §.

Åklagarna gjorde gällande att Djiboutis president ska prövas som en mutbar person i egenskap av arbetstagare. Tingsrätten ansåg inte att utredningen gav något påtagligt stöd för att presidenten i sin befattning hade ett inflytande i frågor som rörde telekomsektorn eller att han faktiskt varit involverad i, och inom sin tjänsteutövning haft något inflytande över, Djibouti Telecoms beslut att tilldela Ericsson 3G-avtalet. Tingsrätten har därför kommit fram till slutsatsen att det inte var bevisat att det förelåg något tjänstesamband mellan eventuella mutor och belöningar från Ericsson till presidenten.

En president kan enligt hovrätten inte sägas ha ett anställningsavtal i civilrättslig mening - och är således inte en arbetstagare - eller ha fått sig anförtrodd en rättslig eller ekonomisk uppgift för någon annans räkning. Det förtroende en folkvald president har fått kan enligt hovrätten svårligen innebära något annat än ett officiellt uppdrag från väljare att ha en funktion inom statens myndighetsutövning, alltså motsvarande 20 kap. 2 § andra stycket 7 brottsbalken.

Som har påtalats tidigare förekommer i utredningen inget e-postmeddelande till eller från Djiboutis president. Däremot nämns denne i några e-postmeddelanden som har skrivits av andra. Det finns inget i åklagarnas utredning som visar att ett beslut om tilldelning av ett kontrakt vid upphandling fattas av presidenten. Detta medför sammantaget att det inte är styrkt att ett tjänstesamband mellan utbetalningarna till Ashur International SARL för vidarebefordran till presidenten såsom eventuella mutor eller otillbörliga belöningar till denne och dennes myndighetsutövning har förelegat.

Både hovrätten och tingsrätten anser att presidenten inte skulle anses som en mutbar person enligt tillämplig lydelse av 20 kap. 2 § brottsbalken.

Hovrätten konstaterar att en verkställande direktör kan vara en arbetstagare i civilrättslig mening. En verkställande direktörs skötsel av den löpande förvaltningen i ett aktiebolag faller vidare in under bestämmelsen i 20 kap. 2 § andra stycket 5 a brottsbalken (jfr även NJA 2008 s. 705), vilket även tingsrätten har kommit fram till. Djibouti Telecom är ett statligt bolag och hovrätten utgår ifrån att dess vd, i likhet med vad som gäller vd:n i ett svenskt aktiebolag, har haft en sådan funktion att denne får

anses på grund av sin förtroendeställning ha fått till uppgift att sköta bolagets rättsliga och ekonomiska angelägenheter. Sammanfattningsvis anser hovrätten att den mutbara positionen för vd:n är styrkt.

I likhet med tingsrätten anser hovrätten att den eventuella mutan eller otillbörliga belöningen har haft med utövandet av uppdraget som vd att göra - ett tjänstesamband har i så fall förelegat. Men inte heller hovrätten anser att bevisningen styrker att någon muta eller otillbörlig belöning har lämnats till vd:n, eller ens att en sådan har varit avsedd att lämnas till denne.

Vidare bör påtalas att åtalet avser att en muta eller otillbörlig belöning ska ha lämnats till vd:n för Djibouti Telecom. Gärningsbeskrivningen anger alltså inte att muta eller otillbörlig belöning har lämnats till någon annan för dennes räkning. Det finns inget i utredningen som visar att någon muta eller otillbörlig belöning har lämnats direkt till vd:n. Utredningen visar inte heller att vd:n har kunnat disponera över Ashur International SARL:s konto och på så sätt har kunnat tillgodogöra sig medlen. Det är därför, som också tingsrätten har funnit, inte styrkt att muta eller otillbörlig belöning har lämnats till vd:n för Djibouti Telecom.

Tingsrätten och hovrätten anser att centrala rekvisit för bestickningsbrottet inte har bevisats av åklagarna. Tingsrättens frikännande dom gentemot samtliga fyra tilltalade fastställs därför av hovrätten.

Viktoria Silfverplatz

Domstol: Svea hovrätt

Avgörandedatum: 2024-01-10

Saken: Bestickning, grovt brott

Målnummer: B 8546-22

Rättsområden: [Avtalsrätt](#), [Brott mot samhället](#), [Ekobrott](#), [Övrig internationell rätt](#), [Påföljd](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter